



»Srečanje generacij« na Oddelku za geografijo. Od leve proti desni: dr. Vladimir Klemenčič, dr. Dušan Plut, dr. Metka Špes, Danica Jakopič, dr. Marko Krevs in dr. Franc Lovrenčak.

- fizičnogeografske značilnosti Kraškega roba med Črnotičami in Črnim Kalom (vodila: dr. Darko Ogrin in asistentka Irena Mrak) in
- značilnosti prekmernega povezovanja na območju med Gorico in Koprom, kjer smo si podrobno ogledali Trst z okolico (vodili: dr. Milan Bufon, dr. Tadej Slabe in asistentka Irma Potočnik).

Sodelavci Oddelka upamo, da smo uspeli uresničiti zastavljene cilje in zadovoljiti zahteven ter raznolik okus geografske publike.

Dogodki in odmevi (povzemam le enega): »... Izrabljam to priliko, da izrazim vse priznanje organizatorjem prireditve. Ni se odlikovala zgolj s kvalitetno in brezhibno izpeljano proslavo, ampak tudi z izvrstno razstavo o nekdanjem »bitju in žitju« Oddelka, zajetjem velikega števila diplomirancev geografije iz povojnega obdobja, registracijo različnih dokumentov o delovanju Oddelka, pa do takih »malenkosti« kot so vabila, spremne besede, fotografije pedagoškega osebja in podobno. Vse skupaj je zahtevalo izredno veliko dela in zanosu ...« (akademik prof. dr. Igor Vrišer, Ljubljana, 5. november 1999).

Poročilo bi rada zaključila z besedami, ki jih je kot moto prevzel organizator družabnega srečanja, P. A. Pavlenko: »Življenje – to niso dnevi, ki so minili, temveč dnevi, ki smo si jih zapomnili.«

Proslavljanje osemdesetletnice Oddelka za geografijo je eden od takih dni.

Irma Potočnik

50 let Geografskega inštituta Antona Melika ZRC SAZU

Ljubljana, Steklena dvorana hotela Slon, 28. 10. 1998

Geografski inštitut je 6. novembra 1948 ustanovila Slovenska akademija znanosti in umetnosti, z rizičnovalnim delom pa je dejansko začel že dve leti prej. Leta 1976 je dobil ime po akademiku dr. Antonu Meliku (1890–1966), pobudniku ustanovitve inštituta in največjem slovenskem geografu, ki je inštitut vodil do leta 1966. Sledili so mu akademik dr. Ivan Rakovec do leta 1967, akademik dr. Sveto-

zar Ilešič do leta 1981, ko je inštitut postal sestavni del Znanstvenoraziskovalnega centra Slovenske akademije znanosti in umetnosti, akademik dr. Ivan Gams do leta 1983, dr. Milan Šifer do leta 1987, dr. Drago Meze do leta 1992 in Milan Natek do leta 1994. Od takrat inštitut vodi predstojnik dr. Drago Perko.

Od leta 1994 ima inštitut pet raziskovalnih enot: Oddelek za geoeкологиjo, Oddelek za regionalno geografijo, Oddelek za naravne nesreče, Oddelek za geografski informacijski sistem in Oddelek za tematsko kartografijo, poleg njih pa še knjižnico, kartografsko zbirko ter geografske zbirke. Od leta 1995 je na inštitutu sedež Komisije za standardizacijo zemljepisnih imen Vlade Republike Slovenije.

V zadnjih letih se inštitut ukvarja predvsem z geografskimi raziskavami Slovenije in njenih pokrajin ter pripravljanjem temeljnih geografskih knjig o Sloveniji.

Inštitut izdaja dve publikaciji: znanstveno revijo Geografski zbornik (*Acta geographica*), ki enkrat letno izhaja v angleškem in slovenskem jeziku v tiskani obliki in na medmrežju, ter znanstveno knjižno zbirko Geografija Slovenije, ki izhaja enkrat ali dvakrat na leto. Prva številka zbirke, ki obsega 176 strani, je posvečena prav petdesetletnici inštituta in njegovemu razvoju. Napisala sva jo Milan Natek in Drago Perko.

Inštitut je svojo petdesetletnico praznoval konec oktobra 1998 v Stekleni dvorani hotela Slon skupaj s številnimi povabljenici, večinoma kolegi geografi in predstavniki ustanov, s katerimi inštitut največ sodeluje. V okviru uradnega dela sporeda, ki sta ga vodila Mimi Urbanc in Franci Petek, najmlajša člana inštituta, je Zveza geografskih društev Slovenije inštitutu podelila Zlato plaketo. Zlato plaketo je za svoje delo prejel tudi najstarejši član inštituta Milan Natek. Zlato plaketo ZGDS se podeljuje posameznikom in ustanovam »... za življenjsko delo ali večdesetletno delo na področju geografije in v najrazličnejših telesih ZGDS ter za vidne in priznane dosežke na področju znanstvenoraziskovalnega, vzgojno-izobraževalnega in aplikativnega dela...«. Direktor ZRC SAZU dr. Oto Luthar je inštitutu podelil nagrado Najboljši gospodar za leto 1997. Inštitut za geografijo in Oddelek za geografijo Filozofske fakultete ter založbi Mladinska knjiga in DZS so slavljenca obdarovali z dragocenimi in domiselnimi darili. Prireditvev je z več skladbami popestril Vevški kvartet klarinetov. Uradni del slovesnosti je s čustvenim govorom sklenil dr. France Bernik, predsednik Slovenske akademije znanosti in umetnosti.

Nekaj odlomkov iz tistega dela scenarija prireditve, ki je opisoval začetek inštituta:

»Spoštovani, dober večer!

Zdaj Vas vabiva, da se vrnemo za več kot pol stoletja nazaj, v Ljubljano, 21. decembra 1946, ko je Skupščina Slovenske akademije znanosti in umetnosti zapisala: »Akademija se ozira po novih močeh in si samo želi, da bi mogla za svoja dela čimprej najti novih delavcev, posebno še za tiste znanstvene panoge, ki so v direktni zvezi z življenjem in v službi ljudstva. Zato je posebna briga razširitev tretjega razreda in ustanovitev raznih raziskovalnih inštitutov.«

Skupščina je zapisala tudi: »Akademija znanosti in umetnosti je podprla, v dogovoru z Ministrstvom za prosveto, Geografsko društvo pri delu za raziskovanje Triglavskega ledenika.«

Tako se je leta 1946 začelo preučevanje slovenskih ledenikov, leta 1947 pa so se na pobudo akademika dr. Antona Melika že začele priprave za ustanovitev geografskega inštituta pri Slovenski akademiji znanosti in umetnosti. Na predlog tretjega razreda za prirodoslovne in medicinske vede je Predsedstvo Akademije na seji 23. marca 1948 sprejelo Statut geografskega inštituta. Poimenovala ga je Geografski inštitut pri Slovenski akademiji znanosti in umetnosti in ga razdelila na tri sekcije: za fizično geografijo, za geografijo človeka in za regionalno geografijo. Statut je 6. novembra 1948 potrdila še skupščina Slovenske akademije znanosti in umetnosti, in ta datum velja za rojstni dan našega inštituta.

V Ljubljani je 10. januarja 1949 upravnik dr. Anton Melik zapisal: »Prezidiju Slovenske akademije znanosti in umetnosti! Inštitut za geografijo pri Slovenski akademiji znanosti in umetnosti je pričel z delom. Da si uredi svojo poslovalnico, potrebuje svojo sobo v prostorih poslopja Slovenske akademije znanosti in umetnosti, da more v njej namestiti svoj material itd. Že sedaj je prejel gradivo po rajnkem dr. A. Šerku, ki ga nima kam spraviti. Zato kot upravnik inštituta za geografijo prosim Prezidij Slovenske akademije znanosti in umetnosti, da nam blagovoli za naše potrebe, ki bodo v doglednem času bistveno povečane radi nujnosti risalnice za inštitutskega kartografa, odkazati primerno sobo v poslopiju Akademije. Pripominjam, da bi rad studijski material in kartografske priloge iz zapuščine dr. A. Šerka takoj spravil in uredil v tem prostoru. Smrt fašizmu – svoboda narodu.«



MARKO ZAPLATIL

Slavnostno prireditev ob petdesetletnici Geografskega inštituta Antona Melika ZRC SAZU sta vodila najmlajša člana inštituta Mimi Urbanc in Franci Petek.

20. februarja 1952 pa je glavni tajnik dr. Milko Kos sporočil: »Geografskemu inštitutu Slovenske akademije znanosti in umetnosti! Obveščamo Vas, da je skupščina Akademije na svoji seji dne 7. tega meseca soglasno sprejela predlog ustanovitve Kartografskega zavoda v okviru Vašega inštituta. V tej zvezi Vas prosim, da predložite predsedstvu Akademije osnutek pravilnika za Vaš inštitut, v katerem bodo upošteevane spremembe, nastale z ustanovitvijo te nove delovne enote. Smrt fašizmu – svoboda narodu!«

Več zanimivosti o trenutnih dogajanjih na Geografskem inštitutu Antona Melika Znanstvenoraziskovalnega centra Slovenske akademije znanosti in umetnosti lahko najdete na inštitutskih domačih straneh na medmrežju: <http://www.zrc-sazu.si/www/gi/gi-s.htm>.

Drago Perko

Govor ob odkritju spominske plošče profesorju Svetozarju Ilešiču

Ljubljana, Trstenjakova ulica 9, 4. 2. 1999

Spoštovane kolegice in kolegi geografi, cenjeni akademik prof. dr. France Bernik, predsednik SAZU, gospe in gospodje!

Zbrali smo se pred hišo, ki je tesno povezana z zgodovino slovenske geografije. Prof. Svetozar Ilešič, ki mu bomo odkrili spominsko obeležje, je v tej hiši preživel svoja, za slovensko geografijo najbolj plodna leta. To sicer ni njegova rojstna hiša. Ta stoji v Zarnikovi ulici številka 9 v Ljubljani. Sem, na Trstenjakovo številka 9, se je preselil po poroki leta 1942. Čez tri leta, po koncu druge svetovne vojne in ko je iz privatnega docenta napredoval za univerzitetnega docenta in 1947 za izrednega profesorja za geografijo na Naravoslovni, pozneje Filozofski fakulteti, se začelja njegova kariera univerzitetnega učitelja v pravem smislu besede. Formalno sta bila tedaj v Geografskem inštitutu, ki se je pozneje preimenoval v Oddelek za geografijo, dva učitelja geografije, redni profesor dr. Anton Melik in izredni (po 1950 redni) profesor dr. Svetozar Ilešič. Ker pa je bil prof. Anton Melik v povojnih letih poleg druge-